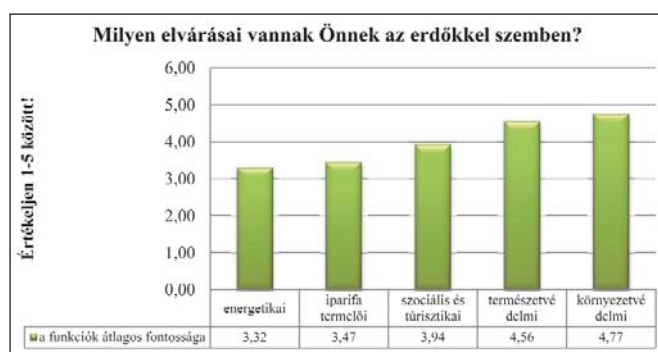

Az erdők megítélése a felnőtt magyar lakosság körében

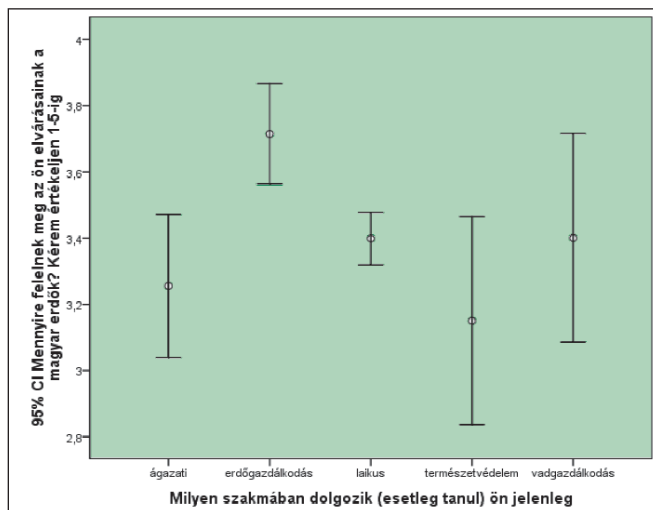
A korábbiakban már bemutattuk, hogy a társadalom hogyan vélekedik az erdészekről és szakmájukról. Vizsgálatom második felében arra voltam kíváncsi, hogy az emberek miképpen gondolkoznak az erdőről, mi az, ami számukra a legfontosabb az erdők kapcsán. Két alapkérdés merült fel bennem. Az egyik, hogy milyen szerepet várnak el az emberek az erdőtől, a másik pedig, hogy szerintük, ezt a funkciót most mennyire töltik be.

A kutatás módszertani részéről az előző részben (az erdészek társadalmi megítélése) olvashattak. Igyekeztem olyan módon feltenni kérdéseimet a kérdőívekben, hogy azokat többé-kevésbé meg lehessen válaszoltatni a magyar erdők rendezési irányvonalával. Az 1. ábrán látható, hogy a megkérdezettek az erdők környezetvédelmi és természetvédelmi funkcióját tartják a legfontosabbnak, ezt a szociális és turisztikai szerepek követik, és a legkisebb jelentőség jutott a tűzifa és az iparifa termelésének. Az erdők funkcióinak fontossági sorrendje – statisztikai vizsgálataim (Chi² próba, Cramer féle kapcsolatindex) alapján – független a figyelembe vett demográfiai viszonyoktól. Ennek ellenére megvizsgáltam, hogy szakmai csoportonként mekkora különbségek vannak a funkciók megítélése között. Amikor az egyes szakmák által kialakított értékítéleten belüli szórásokat vizsgáltam, akkor azt tapasztaltam, hogy a legkisebb különbség az erdészek körében van, ami azt mutatja, hogy a többcélú természetközeli erdőgazdálkodás elvét szakmánk egységesen támogatja. Azt is megállapíthatjuk, hogy a természetvédelmi szaktevézettségű csoport a legnagyobb mértékben tesz különbséget az erdők egyes szerepei között, különösen a gazdasági funkciók kárára. Ettől nem sokkal marad el a függetlenek csoportja, azt is mondhatnánk, hogy a természetvédők ítélete van a legközelebb a társadalom véleményéhez.

1. ábra: Az erdőtől elvárt igények a felnőtt magyar lakosság (n=520) körében

A 2. ábrán láthatjuk, hogy szakmai csoportosításban hogyan alakult a válaszok varianciája. A „laikusok” egységesen kb. 3,4-esre (1-5-ig skálán) ítélik meg az erdők állapotát saját igényeik és szépségérzetük szerint. Az erdészek ennél jobbra, a természetvédők pedig rosszabbra értékelik erdeinket. Más agrárágazatokban dolgozók, akiknek kapcsolata van az erdészekkel, erdőkkel és szakmai rálátásuk is van, illetve a vadgazdálkodók jelentik az erdészek és természetvédők közti köztes lépcsőfokot.

2. ábra: Az erdők megítélése (1-5 között, 5=tökéletes, 1= egyáltalán nem jó) a különböző szakmai csoportok szerint (Σn=520)

Az elmúlt korszakok főként gazdasági igényű szemléletet tükröztek az erdőkkel kapcsolatban. A közvélemény értékítélete az erdők kapcsán is, párhuzamban más szociális és gazdasági folyamatok megítélésével, jelentős változásokon megy keresztül. Érezhető, hogy a szociális és kulturális környezetbeli átalakulások jelentős hatással vannak arra, hogy az emberek mit is várnak el az erdőtől. Napjaink elsődleges rendeltetési adatait összehasonlítva az 1983-as adatokkal, jelentős változásokat tapasztalunk. A gazdasági rendeltetésű erdők aránya 83,6%-ról 62,6%-ra, a közjóléti (szociális, turisztikai és oktatási rendeltetés) 3,5%-ról, 1,1%-ra, vagyis közel felére csökkent, a védelmi rendeltetésű erdők aránya pedig 12,9%-ról 36,3%-ra növekedett. A védelmi rendeltetésű erdők arányának növekedése mellett a természetvédelmi rendeltetés aránya nőtt a legjobban. Ezek az arányváltozások láthatóan valamilyen párhuzamban vannak a lakosság igényeinek változásával. A végbement változásoknak jelentős gazdasági hatásai vannak, hiszen a védett területeken fennálló korlátozások miatt az erdőgazdálkodási ágazat jelentős bevételkiesést szenved el. A társadalom nehezen ismeri fel, hogy a többcélú, tartamos erdőgazdálkodás minden igényt ki tud elégíteni, a természet károsítása és jelentősebb gazdasági veszteségek nélkül. A fatermékek termelésének egyre kisebb jelentőséget tulajdonítanak, és a természeti környezet védelmét helyezik előtérbe, miközben a fát széles körben felváltották a másodlagosan előállított fa-műanyag kompozit termékek, amelyek a fához képest magasabb környezeti terheléssel gyárthatók.

Záró gondolatként Kaán Károly szavait idézném fel, aki már közel száz éve megfogalmazta azt, amit a fenti tanulmány eredményeinek tükrében ma is fontosnak tartok: „Gondoskodnunk kell, hogy már az iskolában megszerettes-sük az ország népével a fát és az erdőt. Megismertessük annak nagy közgazdasági jelentőségével s ezúton valamint egyéb társadalmi akcióival biztosítsuk hazánk lakosságában az erdő megbecsülését...” (Kaán 1920).

Folcz Ádám

doktorandusz, NyME EMK EMEVI